

REVERIL-SERIE

HOE GOD IN ONS WERKT

BERNARDUS SMIJTEGELT

No. 614

Mei 2025

De brug op de omslag staat symbool voor het doel van het Smytegeltsfonds:

Preken uit de tijd van de Nadere Reformatie in het Nederland van de 17e en 18e eeuw overbrengen naar de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands zonder afbreuk te doen aan de geestelijke inhoud.

Zo mag de rijke boodschap van toen onverzwakt doorgegeven worden naar onze tijd, om de gemeente van nu te bouwen in het geloof. Opdat Jezus Christus de brug zal zijn tussen een verloren mensenkind en God.

BERNARDUS SMIJTEGELT

Bernardus Smijtegelt is een van de bekendste predikanten uit de tijd van de Nadere Reformatie. Hij werd geboren op 20 augustus 1665 te Goes, als zoon van Marinus Smijtegelt (boekverkoper) en Anna Lambregtse. De familie was afkomstig van Tholen.

Smijtegelt studeerde theologie in Utrecht. Zijn medestudenten achtten hem hoog vanwege zijn godsvrucht en heel zijn houding. Hij had er veel contact met de hoogleraar Melchior Leydekker. In 1686 verdedigde hij bij hem een aantal stellingen over Augustinus en diens werk “Over de eenheid der kerk”. Hij droeg deze op aan zijn vader, en aan zijn oom Petrus Smijtegelt, predikant te Middelburg.

Hij was op en top een Zeeuw: zijn studiejaren in Utrecht waren de enige die hij doorbracht buiten Zeeland. Smijtegelt bleef ongehuwd.

In 1689 werd hij tot predikant bevestigd te Borssele. Van daar vertrok hij in 1692 naar zijn geboortestad Goes. Kort na zijn komst daar gaf hij blijk van wijsheid en pastoraal inzicht bij een hevige twist rondom de benoeming van een paar rentmeesters.

In 1695 nam hij de herdersstaf op in de gemeente van Middelburg. Hij verwierf zich daar in de loop der jaren grote invloed en aanzien als trouwe pastor en bovenal prediker. Smijtegelt was een populaire predikant die gewoon was voor de vuist weg het woord te voeren. “Zijn stem was zeer fors, ‘als een klok die het kerkgebouw tot in de hoeken vervulde’. In zijn jongere jaren sprak hij met ‘een lijmerige preektoon’. Maar later liet hij dat varen - hij had zulke hulpmiddelen om zijn bevindelijkheid te bewijzen volstrekt niet nodig - en sprak hij eenvoudig en natuurlijk”¹. Hij had een levendige stijl. Zelf heeft hij geen van zijn preken volledig opgetekend. Sommigen hebben geprobeerd ze op te nemen, van wie Maria Boter de bekendste is.

Hij was zeer geliefd. Algemeen betitelde men hem als vader Smijtegelt, of ‘de oude van het Singel’. Als boeteprediker verstond hij het zich te richten tot alle lagen der samenleving. Kwaden van allerlei aard werden door hem aan de orde gesteld. Niemand, hoog of laag, werd door hem gespaard. Dus viel hem ook smaad ten deel. Verder was zijn prediking een doorgaande oproep

1 Zie dr. M.J.A. de Vrijer, Ds. Bernardus Smijtegelt en zijn “Gekrookte Riet”, pg. 127.

tot het beoefenen van persoonlijke godsvrucht. In eigen persoon stelde hij een voorbeeld van zuivere wandel, in ootmoed en eenvoud, ook in geloof.

Sinds 1729 leed hij aan erge, lichamelijke pijnen en was hij meer dan eens ziek. In 1735 werd hem eervol emeritaat verleend. Op 6 mei 1739 ontsliep hij.

Veel preken van Smijtegelt worden thans nog opnieuw uitgegeven en met veel zegen gelezen. Bijzonder is dat hij 145 preken heeft gehouden over Mattheüs 12:20-21. Ze werden in twee delen uitgegeven onder de titel “Het gekrookte riet” (’s-Gravenhage en Middelburg 1744).

Bron: Biografisch Lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 3, blz. 337-340.

De hiernavolgende preek is herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands. Hij is afkomstig uit het boek “Een woord op zyn tyd”, ofte Twee-en-veertig predicatiën, naar Tydsomstandigheden geschikt, en behelzende trouwhertige Vermaningen en opwekkende

Bestieringen om zich onder Godts slaande hand te verootmoedigen en tot Hem in Christus te bekeeren: By gelegenheit van eene groote Droogte, en Sterfte onder Beesten en Menschen, gelyk ook in andere gevallen en ontmoetingen: Waar by komt het zalig uiteinde der Vroomen en het rampzalig uiteinde der Godtloozen, vertoont in de Historie van Lazarus en den Ryken man: gedaan door den zaligen heer Bernardus Smytegelt, in zyn leven getrouw Bedienaar des Euangeliums te Middelburg.

Het is de 32e preek (blz. 448-461), uit de tweede druk van het eerste deel. De bundel is uitgegeven in 's-Gravenhage bij Ottho en Pieter van Thol en in Middelburg bij A.L. en M.H. Callenfels in 1761.

Deze preek is de derde in een serie preken die Smijtegelt gehouden heeft over Kolossensen 1 vanaf vers 12. De vorige twee verschenen in november 2023 (nr. 599) en januari 2024 (nr. 601).

HOE GOD IN ONS WERKT

door

BERNARDUS SMIJTEGELT

*‘Die ons getrokken heeft uit de
macht der duisternis.’*

Kolossensen 1:13a

Petrus riep eens uit: Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden (1 Petr. 1:3). Wat wilde Petrus daarmee zeggen?

Ten eerste zouden de vromen niet de genade willen ontkennen. Ze wilden die liever belijden. Het is voor hen een echte gewetenszaak om de genade absoluut niet te ontkennen. Ze zouden liever belijden en met Paulus uitroepen: Door de genade van God ben ik wat ik ben; en Zijn genade, die Hij aan mij bewezen heeft, is niet ijdel geweest (1 Kor. 15:10). Met Paulus zeggen ze eveneens: Eertijds was u dood in zonden en

misdaden, maar nu bent u levend gemaakt (Ef. 2:15). Zij willen het dus liever belijden.

Petrus geeft hiermee ook te kennen dat zij zich die dag herinneren. Ze zeggen: Het is de gezegendste dag onder al de dagen van mijn leven. Het is de beste dag die ik ooit beleefd heb. Het is de dag waarop God mij ontmoet is. Ze zeggen: ik kan mij een eertijds herinneren en een nu. Vroeger waren wij niet zoals we nu zijn; maar wij zijn door de genade van God zo geworden. Eertijds was u heel anders, maar nu bent u afgewassen, u bent geheiligd, u bent gerechtvaardigd in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest van onze God (1 Kor. 6:11). Hij heeft u die eertijds veraf was, nabij gebracht (Ef. 2:12-16). En in 1 Timotheüs 1:1-16 zegt Paulus: Eertijds was ik een vervolger, een godslasteraar, maar nu is aan mij barmhartigheid geschied.

Paulus wist het nog goed en Petrus ook.

In de derde plaats wil het hun grote verwondering uitdrukken over het feit dat ze het werk van de genade kregen. Ik ben veel te gering, Heere, en te klein. Wie ben ik, zeggen ze, dat U aan mij gedacht hebt? Ze barsten dan wel eens los in de lof van God. Dan kunnen ze wel eens uit Psalm 100 zingen: Gij hebt het gedaan en niet wij; en uit

Psalm 115: Niet ons, niet ons, o Heere, maar Uw Naam zij de eer. Daarmee bedoelen zij: U hebt ons geroepen uit de duisternis tot Uw wonderbaar licht, opdat men Uw deugden zou verkondigen (1 Petr. 2:9). Dan zeggen zij net als Paulus: Uit God en door God en tot God zijn alle dingen; Hem zij de eer en de heerlijkheid tot in eeuwigheid (Rom. 11:36).

De apostel Paulus spreekt hier zoals Petrus. Hij ontkent de genade van God niet; hij herinnert zich die en denkt eraan. Hij dankt de Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht. Hij heeft ons getrokken uit de macht van de duisternis en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde.

Wilt u weten wie deze brief geschreven heeft? Hij was vroeger een vervolger, nu is hij een prediker van Christus en iemand die zich voor Zijn zaak inzet. Aan wie schrijft hij? Aan mensen die dit woord eerder nooit gehoord hadden (Hand. 26 en 27). Hij verkondigt het aan hen voor wie het vroeger verborgen was, die het woord van de genade nooit gehoord hadden. Hij schrijft aan een gezelschap Kolossensen, goddeloze mensen, die hij iets toewenst. Hij wenst hun zeer veel goeds

toe. Voor hen doet hij zijn gebed. Hij zegt: Altijd als ik bid, denk ik aan u en ik dank de Vader voor u.

In de eerste twee verzen vindt u een sierlijke inleiding. De stof van de brief is kort. Hij zegt: Kom, laten we God eens danken voor het erfdeel van de heiligen in het licht, waartoe Hij ons bekwaam gemaakt heeft. Hoe Hij dat gedaan heeft? Hij heeft ons getrokken uit de macht van de duisternis en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde. Nu zouden ze kunnen zeggen: Paulus, gebeurt dat zomaar zonder losprijs? Nee. Hij zegt: In Hem hebben wij de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de zonden (vers 14). De dierbare prijs van Zijn bloed is die losprijs. Maar is die losprijs dan van zo'n grote waarde? Is die zo groot en zo kostbaar? Ja, Jezus is zo groot en zo kostbaar, dat ik de waarde ervan voor u niet kan uitspreken. Zijn waarde wordt wonderlijk aangetoond in de Schrift. Er staat in de Schrift: Wie de Heere Jezus niet liefheeft, die zij een vervloeking, Maranatha! (1 Kor. 16:22). Jezus alleen is de Schat van de vromen. Hij is het Hoofd, zij zijn de leden. Hij heeft voor hen geleden.

Lijdt Hij nu ook nog? Niet als Middelaar, maar Hij lijdt nog in Zijn leden en in Zijn zaak. Zijn leden zijn Zijn gemeenten en Zijn zaak is de verkondiging. Zij zouden kunnen zeggen: Zullen we er maar niet mee ophouden? Maar nee, zegt de apostel, blijf bij de Heere. U hebt nog uw geliefde predikanten, Epafras en Onésimus en mij. Wat hebben wij allemaal voor u gedaan en wat is God lankmoedig over u, dat Hij u nog niet met een aardbeving heeft weggevaagd en omvergeworpen! Blijf dan in de Heere. Wij willen u graag als volmaakt voorstellen. Als er anderen komen, die zeggen dat ze een betere leer hebben, neem ze niet aan. Dat vindt u in het tweede hoofdstuk. Waar kwamen die dan mee? Met een hoop versleten ceremoniën. Ze waren een stelletje wereldse hoofden vol winderige wijsheid, vol bijgeloof. Als u naar hen zou luisteren en u naar hun leer zou gedragen om kruis en haat te ontgaan en het goede te genieten, dan heeft Christus geen betekenis voor u. Maar is Christus voor u opgewekt en bent u met Christus opgewekt, zoek dan ook de dingen die boven zijn.

Nu gaat hij iedereen opwekken om waardig te wandelen en hij wil dat ze daar ook elkaar toe opwekken. Werkgevers, wek er uw werknemers toe op; man, wek er uw vrouw toe op; en ouders, uw kinderen; vrienden en burens wek er elkaar toe op. Zo komt hij langzamerhand tot een mooie en opbouwende afsluiting en gaat hij hun met een liefdegroet al het goede toewensen. Dat is ongeveer de korte samenvatting van deze brief.

De vorige rustdag hebben wij het twaalfde vers gezien². Dat hadden wij lang geleden al eens beloofd, evenals het dertiende vers. Daar beginnen wij vandaag dan aan.

Wij vinden daarin eerst de beklagenswaardige toestand van alle zondaren, waarin ook Paulus en al de Kolossensen van nature verkeerden. Wat was dat dan? Allereerst dat ze verkeerden onder de macht van de duisternis en van de duivel.

Vervolgens de grote weldaad die God hun heeft bewezen. Hij heeft hen allereerst getrokken uit de macht van de duisternis. Maar Hij heeft het daarbij niet gelaten: Hij heeft ons ook overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde. In de derde plaats moeten wij nu op onze knieën

2 Zie preek nr. 601 (januari 2024)

vallen en God danken. Zo kunt u nu zien hoe God ons bekwaam gemaakt heeft tot die erve der heiligen in het licht. Luister maar eens. We zullen het niet te lang maken, maar deze drie zaken kort met u overdenken.

1. Eerst moeten we dus bezien in welke beklagenswaardige toestand ieder mens van nature verkeert.
2. Vervolgens zien we de eerste weldaad: Die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis (de tweede weldaad is een andere stof, die we op een andere keer zullen overdenken).
3. Het derde is: dankende de Vader (vers 12). Daarin kunt u zien hoe God ons bekwaam gemaakt heeft voor die erfenis.

1.

Wat het eerste betreft, de toestand van de zondaar is erbarmelijk. Dat zouden we uit veel plaatsen van de Schrift kunnen aantonen. Maar om niet alles te noemen, in onze tekst wordt gezegd dat hij in een macht van de duisternis verkeert. Hoe erbarmelijk was het met Noach gesteld, dat hij in die ijdele wereld moest wonen! Hoe vreselijk was het voor Lot, dat hij in Sodom moest wonen!

Hoe erg was het voor Israël om in Egypte te wonen! Hoe deerniswekkend was de toestand van David, toen hij moest uitroepen: O, wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mésech en dat ik in de tenten van Kedar woon (Ps. 120:5). Hoe vreselijk zou het voor ons zijn, als wij eens uit Nederland moesten vertrekken en onder de heidenen of de islam³ moesten gaan wonen! Maar dat alles is nog niets hierbij vergeleken. Het is nog veel erger onder de macht van de duisternis te leven. Je kunt nog veel beter onder de heidenen of onder de islam wonen dan onder de macht van de duisternis.

Onder de macht: wat wil dat zeggen? Dat betekent: onder het gezag en de regering van de duisternis; dat is de heerschappij van de duivel. Daar leeft ieder mens onder van nature. Het is de macht van de satan (Hand. 26:18). Het is het uur en de macht van de duisternis (Luk. 22:53). In Mattheüs 12:29 wordt hij 'de sterke' genoemd en in Lukas 11:21 'de sterk gewapende'. En volgens Efeze 6:11-13 oefent hij een geweldige macht uit. Hij is een wrede tiran, die de ziel naar de hel toe jaagt. Als hij ze daar heeft, wordt hij hun beul

3 Smijtegelt spreekt hier over 'barbaren of Turken'. Dat was in zijn tijd een aanduiding voor heidendom en islam.

voor al hun trouwe dienst. Dat wordt de macht van de satan genoemd vanwege de heerschappij die hij over de zondaars heeft. Zijn macht over hen is verschrikkelijk groot. Hij brengt ze onder zijn macht, maar hoe krijgt hij hen dan onder zijn macht? Dat gebeurt door zijn overwinning en door de rechtvaardigheid van God.

Hij krijgt ze onder zijn macht, want hij heeft ons allen overwonnen in die oorlog tegen Adam en Eva. Toen won hij de veldslag en toen zijn wij allen overwonnen. Wij zijn zijn knechten geworden door het begaan van die eerste zonde. Petrus zegt het zo: Want door wie iemand overwonnen is, voor die is hij tot knecht gemaakt (2 Petr. 2:19).

Wij zijn ook onder zijn macht gekomen door de rechtvaardigheid van God. Toen de mens van God was afgefallen, gaf Hij hem aan de duivel over, zoals rechters een veroordeelde aan de cipier overleveren. Wij zijn gevangenen van die tiran (Jes. 49:25). De cipier is rechtvaardig bezig, als hij de veroordeelde gevangenhoudt. Toen de cipier Paulus en Silas in de binnenste kerker opsloot, kon niemand hem daarin berispen. De rechter had het hem opgedragen. God zei ook tegen de duivel: Ze zijn allemaal van u. Oefen uw

macht en uw bestuur over hen uit.

Ze zijn echter niet alleen in de macht van de duisternis door overwinning en door de rechtvaardigheid van God. De duivel gebruikt zijn macht ook. Hij oefent zijn gezag over hen uit. Hoe hij dat dan doet? Hij zet hen van binnen aan tot zonden. Hij laat hen als het ware van binnen branden in de zonden. De duivel ging bij Judas naar binnen (Luk. 22:3). Van buiten verlokt hij hen. Hij zegt: Doe de zonde maar en je zult aanzien, eer en rijkdom krijgen, zoveel als je wilt. Weet je wat voor mens je zult worden? Je zult rijk worden door de zonde.

Hij legt ook beslag op al de gedachten van zijn gevangenen. Hij zegt: Je moet je niet bekeren. Daar is het nooit het goede moment voor. De zonden zijn maar licht en later vindt hij ze weer te zwaar. Hij zegt ook: Op dat pad kom je zoveel moeilijkheden tegen.

Hij jaagt de zondaar ook alle dagen tot de zonde, zodat er geen einde aan komt. Al ligt een vader op zijn knieën om zijn kind met tranen te bidden dat hij van die weg zal terugkeren. Dat kind zegt: Nee, ik wil mijn eigen zin doen. Het wil naar het smeken van zijn vader of moeder niet luisteren. Zo raken zij onder de heerschappij van de zonde

en ze worden opgejaagd en beziggehouden. U hebt in uw hele leven nog nooit iemand zo stevig in de boeien zien zitten als zo iemand, vóór de genadige God die boeien losmaakt. Geen enkele gevangene zit ooit zo vast in de boeien als een zondaar aan de zonden, als zij liegen, vloeken, dobbelen, spelen en ga zo maar door. Ze hebben het in hun leven niet naar hun zin als ze de zonden niet mogen doen. En als ze de duivel dan zo trouw gediend hebben, krijgen ze nog slaag toe. Ze krijgen slagen van God door Zijn oordelen. Ze krijgen slagen in hun geweten. Ze komen onder de vrees voor de dood en ze beven voor het oordeel. Ze schrikken voor de hel. Ze schrikken voor Gods alwetendheid. Ze zoeken zich te pleisteren met loze kalk, ook al weten ze dat het niet zal helpen. Ze proberen de breuk op de gemakkelijkste manier te herstellen, maar dat kan allemaal niet helpen. Zo liggen ze onder de macht van de satan als een lam onder de klauwen van een leeuw.

Maar nu komt God. Hij zegt: Er is een macht van de duisternis. Dat wil zeggen:

a. er is een heerser, de duivel, die vorst van de duisternis, die hen overheerst;

b. dan zijn er die overheerst worden, zij zijn duisterlingen;
c. hun werken zijn ook duister;
d. ze gaan naar de eeuwige duisternis als God hun niet tegemoetkomt met genade.

a. Hun koning is de vorst van de duisternis. Beëlzebul woont in het donker. Voor hem en zijn soortgenoten zal er nooit enig licht zijn om daaruit te komen. Er is voor hem en zijn soortgenoten geen enkele mogelijkheid om eraan te ontkomen.

b. Er is een macht der duisternis, dat zijn al zijn onderdanen die ook duisterlingen zijn. U kunt een blinde niet duidelijk maken wat kleuren zijn. Zo kunt u een zondaar ook niet aan zijn verstand brengen hoe gevaarlijk de dienst van de zonden is. Hij heeft daar geen ogen voor om het te zien. De duivel heeft hun ogen verblind (2 Kor. 4:4). Al zegt u het nog zo nadrukkelijk, ze kunnen het niet begrijpen. Ze gaan steeds maar door; net als een mens die blind is, zo gaan ze naar de hel. Wat u hun ook vertelt van de dood, de hel en het oordeel, ze beseffen het niet. Zou het niet verschrikkelijk zijn, als u een blinde over straat zag lopen en als u hem niet zou kunnen

tegenhouden als hij recht op het water afliep? Of als u een blind kind rechtstreeks in het vuur zag lopen?

c. Ze moeten al hun werken ook in het donker verrichten. De duivel zegt: Laat uw werk niet in het licht komen, want dan zou het openbaar worden. Maar u moet het in het donker doen, in het geheim (Ef. 5:12). Die dronken zijn, zijn 's nachts dronken (1 Thess. 5:7). Dan dansen en springen ze. Dat toont Paulus in die teksten aan.

d. Er is nóg een macht van de duisternis, dat is als die duisterlingen vóór hun dood niet gered worden, zal de Rechter tegen hen zeggen als ze klaarstaan om hun laatste adem uit te blazen: Bind deze zijn handen en voeten en neem hem weg en werp hem uit in de buitenste duisternis (Matt. 22:13). Zal dat niet treurig zijn, als de Rechter dat dan zal zeggen? O vreselijk, dat is een droevige toestand voor de zondaar! En kan hij zich daaruit bevrijden? O nee!

2.

Maar nu komt er een God naar die mensen toe. Paulus zegt: Die ons getrokken heeft uit de macht van de duisternis. David zag eens een lam van de kudde in de muil van de leeuw. Hij rukte het

eruit. Paulus zei eenmaal: God heeft mij uit de muil van de leeuw verlost (2 Tim. 4:17). De engelen grepen Lot bij de hand en ze zeiden: Wij zullen niets kunnen doen zolang u niet uit Sodom bent. God rukte Israël uit Egypte. Daniël werd getrokken uit de kuil van de leeuwen. Ebed Melech zei tegen Jeremía: Laat ik u uit die kuil trekken, opdat u door de stank niet vergaat en sterft. Grijp vast wat ik u geef (Jer. 38). Als Ruben bij de put komt waar Jozef in zat, zegt hij: Laat ik u eruit trekken. Maar hij was er al uit. Wat doet God nu als Hij een mens trekt uit de macht van de satan? God zegt dan: Arme zondaar of zondares, u bent zo onder de macht van de duivel, laat Ik u eruit trekken. En Hij trekt hen eruit: Die ons getrokken heeft uit de macht van de duisternis.

Getrokken, ja eruit getrokken, wat wil dat dan zeggen? Met wie gebeurt dat? Wie doet het? Waarom wordt dat met het beeld van trekken weergegeven? Hoe u het ook bekijkt: zo heerlijk is dit Woord van God en dit werk van God. Geliefde toehoorders: het gaat hier over trekken. Weet u wat er dan gebeurt? Ik zal het eenvoudig en zonder omhaal van woorden vertellen.

God zegt eerst: Zondaar of zondares, meent u dat Ik niet weet wie u bent? Ik weet hoe hard en hoe verstokt u bent. Denkt u dat Ik niet de macht heb om u te straffen? In één ogenblik zou ik het kunnen doen en u tot een voorbeeld stellen, zodat de hele stad erover zou spreken. Maar ik ben geduldig met u. U vloekt en speelt en tergt Mij. Maar Ik ben geduldig met u. Ik verdraag u met veel lankmoedigheid (Rom. 9:22).

Vervolgens zegt God: Ik verdraag u niet alleen in de rijkdom van Mijn verdraagzaamheid, maar Ik weet de gedachten die Ik over u denk: gedachten van vrede en niet van kwaad (Jer. 29:11). Arm mens, u bent nog Mijn vijand en vijandin en nog steeds onder de macht van de duivel. Maar u bent een uitverkoren vat, Ik ken u bij naam. U bent van Mij. Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde (Jer. 31:3). Hoe u Mij nu ook nog haat, maar Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, eer dat u enig goed of kwaad gedaan had (Rom. 9:11).

In de derde plaats komt God bij dat schepseltje dat zo in de macht van de duivel is en Hij zegt: Ik zal u brengen waar het licht van het Woord is. Of: Ik zal het Woord brengen waar u woont; daar zal Ik u laten onderwijzen. Daar zal Ik teksten uit dat

Woord voor uw aandacht laten komen, die zwaar op uw hart zullen wegen. Ik zal u predikanten met zulke talenten geven, die helemaal voor uw toestand geschikt zijn en naar uw wens zijn. In Handelingen 2 waren er Parthers, Meders, Elamieten, inwoners van Mesopotámië, Frygië, Pamfylië: die moesten allemaal naar Jeruzalem komen, waar het Woord was. Hoe zullen zij geloven, indien zij niet horen? Hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt? Hoe zullen ze prediken, indien zij niet gezonden worden? (Rom. 10:14-15).

Ten vierde, als God ze nu op de akker heeft, voor het visnet, onder de bediening, op de dorsvloer, dan let Hij er goed op wanneer Zijn besluit vrucht voortbrengt voor een uitverkorene. Dan arresteert Hij hen, of het nu in een vreemde stad is of in hun eigen stad. God zegt: Ik arresteer u voor mijn genade. Hoe sterk de duivel ook is, Ik ben nog sterker. Nu kom Ik in het huis van die sterkgewapende en Ik zal u eruit halen. Nu zal Ik aan u verheerlijkt worden. Daar begint dan wat te gebeuren. God slaat dan de koorden van Zijn Geest om hun hart en om alles wat binnenin hen is. De uitwendige koorden van de bediening kunnen het niet doen; maar als de Geest erbij

komt, dan gaat het werk door. Hoe gaat dat er dan aan toe? Hier zijn wel mensen die dat ondervonden hebben. Het gaat er zo aan toe.

Eerst werkt God door Zijn Geest op hun verstand. Het is precies eender alsof een blinde, die zijn hele leven de zon niet gezien heeft, opeens zegt: Wat zie ik? Ik begin iets te merken. Dan gebeurt er met die zondaar precies hetzelfde als met de verloren zoon. Eerst zat hij vaak in herbergen, maar nu zit hij daar op het land en komt tot zichzelf. Petrus had in de gevangenis tussen twee engelen geslapen, toen er een engel kwam die hem wakker maakte, de boeien losmaakte en hem naar buiten bracht. Hij wist niet wat hem overkwam, maar toen hij op straat was, kwam hij tot zichzelf. Zo gaat het nu ook. Zo iemand zegt: Heere, wat zie ik? Dat heb ik mijn hele leven niet gezien. Is de duivel zo lelijk en bent U zo schoon? Wat heb ik gedaan. Hoe dwaas en verkeerd heb ik geleefd!

Daarna begint God met Zijn Geest op zijn oordeelsvermogen in te werken. Hij begint nu te letten op de dingen zoals ze werkelijk zijn. Ik ben verloren, zegt hij, ik was zo goddeloos en ik wist het niet. Ik leefde eerst als een vervloekte

en ik wist het niet. Dan begint zo iemand te redeneren: Hoe lang ben ik zo geweest? Wat is er allemaal met mij gebeurd? Hoe kon ik zolang in die toestand blijven? Dan werkt Gods Geest in op zijn tong. Hij zegt: Hoe zal dat nog aflopen? Ik ben zo hulpeloos en radeloos. Wat moet ik doen? Vervolgens daalt dat alles als een zware last neer op zijn hart. Hij zegt: Ik ben zo bang! Zo werkt God droefheid in hen. Ze worden als was en ze smelten in tranen. Ze zoeken eenzame plaatsen op en vallen op hun knieën voor de Heere en kiezen voor een ander leven.

Ze zeggen: Heere, ik walg van dat vorige leven. O, had ik dat toch niet gedaan! Ik wil ervan af, ik zal en ik moet ervan af. Ik moet doorbreken om de Heere te gaan dienen. Ik kan me er niet meer tegen verzetten, ik geef het gewonnen. Ach, Heere, hoe schaam ik me voor mijn vroegere leven! Wat zei Petrus toen hij de Heere driemaal verloochend had en Deze hem driemaal vroeg of hij Hem liefhad? Ja, Heere, U weet alle dingen; U weet dat ik U liefheb, en hij werd bedroefd (Joh. 21:17). Zo zeggen zij nu ook: Ach Heere, de zonde kan ik niet meer verdragen, naar de duivel wil ik niet meer luisteren. De wereld kan ik niet langer dienen.

Ik kan het niet verdragen dat ik zolang gezondigd heb, dat ik de duivel zolang gehoorzaamd heb en de wereld zolang gediend heb. Hoe is het mogelijk dat ik me zolang tegen U verzet heb en zoveel jaren onder de bediening geleefd heb. Daar heb ik toch zoveel gelegenheid gehad om tot andere gedachten gebracht te worden. Nu nemen ze daadwerkelijk afscheid van de zonde, ook van die zonden die ze anders zo liefhadden en zo nuttig en voordelig vonden. Ze gaan de gelegenheden uit de weg waar ze tot zonden gebracht zouden kunnen worden. Ze vallen met tranen op hun knieën voor de Heere en komen met Hem in een verbond.

Kijk, op die manier trekt God. Dan kijken ze niet meer laag neer op zo'n levenshouding, maar dan krijgen ze er zo'n hoogachting voor. Ze zeggen: Ik wilde dat ik zo bleef, zo week, zo dorstend naar God, zo zuchtend, zo klein, zo treurend over de zonden. O, laat het toch niet overgaan! Ik vind het goed dat ik zo ben; het stuit mij niet tegen de borst, het is mij niet te veel. Dat is nu dat trekken. Daar laat God het echter niet bij. Hij zet ze over in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde. Maar dat is een ander onderwerp. Ik zeg nu

alleen dat Hij ze metterdaad overzet. Wilt u dat in levendige voorbeelden zien? Er zijn er velen bij wie God dat gedaan heeft. Wilt u het zien? Ga dan kijken bij Manasse in de gevangenis. Wat zat hij in een macht van de duisternis en hoe week werd hij toen God hem eruit trok! (2 Kron. 33). Ga eens bij Johannes de Doper staan. Als hij preekte, wie kwamen er allemaal naar hem toe en hoe riepen ze het uit: En wij, wat zullen wij doen? (Luk. 3:10-14). Ga dan eens onder het kruis van Christus bij die twee moordenaars staan. Daar trekt God er één uit, die kort daarvoor wel een wild beest leek. Hij vernedert zich voor de Heere (Luk. 23:40-42). Ga eens onder de boom staan waar Zacheüs in de takken hing. De Heere keek hem aan en zie, toen was de tijd van de liefde aangebroken. Hij zou bijna uit de takken gevallen zijn toen Jezus tegen hem zei: Zacheüs, haast u en kom naar beneden. Hij trok hem uit de macht van de duisternis (Luk. 19:5). Ga eens aan de weg naar Damascus staan bij die Paulus. Hij was voorzien van documenten tegen dat volk, hij blaakte en brandde in ijver om ze te vervolgen. Maar God zei: Houd op, man! En daar viel hij op de knieën voor de Heere Jezus neer. Hij kon niets meer uitrichten. Hij zei: Ik geef het op, Heere.

Wat wilt U dat ik doen zal? (Hand. 9:6). Ga eens naar die goddeloze Kolossensen. O, wat waren het een gruwelijke monsters. Dat kunt u in het derde hoofdstuk lezen.

Maar nu komt Paulus en hij zegt: Die ons getrokken heeft, mij en u! Lieve mensen, waar zou u eerder onder die Kolossensen een psalm of een geestelijk lied hebben horen zingen? Waar zou u de predikers gevonden hebben die hun over de genade van God preekten? Maar nu hadden ze daar een Epafras, een Archippus en een Paulus. Hij schreef deze brief aan hen en zei: Die ons getrokken heeft. Zou men daar een vader en een moeder hebben kunnen vinden die hun kind tot de vreze van God en tot een heilige wandel vermaanden? Zou men daar wel kinderen hebben kunnen vinden die hun vaders gehoorzaam waren in de Heere?

Maar wie heeft dat gedaan? Deed Epafras dat? Deed Archippus dat? Nee, God de Vader deed het. Trekt de Vader dan en de Zoon niet? Ook de Zoon doet dat, want in Johannes 12:32 wordt het aan de Zoon toegeschreven: 'En Ik, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij trekken.' Het wordt ook aan de Geest toegeschreven. Alle drie de Personen in het

goddelijke Wezen moeten dierbaar voor ons zijn. Hier wordt het aan de Vader toegeschreven. De Vader trekt en werkt uit Zichzelf door de Zoon en door de Geest. Hoe kunt u geloven, als de Vader het u niet gegeven had? Christus zegt: Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader Die Mij gezonden heeft, hem trekke. Er is geschreven in de profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn. Eenieder dan die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij. (Joh. 6:44-45). Wij geloven dat de Vader hier in het bijzonder genoemd wordt om de kracht van Jezus' losprijs aan te tonen en hoe aangenaam dat voor de Vader was. Al mijn volmaakheden vinden hun genoegen in die losprijs, zegt Hij. Ik had u bij de duivel, die cipier, in bewaring gegeven, maar nu trek Ik u daaruit.

Net als toen Paulus en Silas bij de cipier in bewaring gesteld waren, werd er een bode van de rechters gestuurd, die zei: Laat die mensen los. Laat ze eruit! Maar toen zeiden zij: Laten ze zelf komen en ons eruit leiden. Dat deden ze ook en toen ze hen naar buiten gebracht hadden, begeerden ze dat ze uit de stad zouden gaan (Hand. 16:35-39). Zo komt nu God de Vader en Hij zegt: Kom uit de macht van de satan. Er is

aan Mijn recht voldaan. Ik heb niets meer tegen u. Als God dat zegt, kan de satan hen niet langer vasthouden. Eerst was het rechtvaardig dat hij ze gevangenhiield. Maar als hij Gods kinderen nog wil vasthouden nadat er aan Gods recht genoeg gedaan is, dan is het tirannie. Als er aan het recht voldaan is en de cipier laat de gevangene dan niet vrij, is dat tirannie. Zo houdt de duivel ze in het eerst ook met recht vast, maar als God hen trekt en hij wil ze niet vrij laten, dan is het tirannie.

Waarom wordt dit nu met trekken vergeleken? Wel, allereerst omdat God zegt: Hoe ver bent u van mij weggegaan. Zondaar, hoe diep ben u in de zonden gezonken! U moet eruit getrokken worden. Vervolgens omdat u dat zelf niet kunt. Al zou Ik tegen u zeggen dat u uw weg, waarop u tot nu toe wandelde, verlaten moet; u kunt het niet. Net zomin als een Moorman zijn huid kan veranderen, evenmin kunt u goed doen, die geleerd hebt en gewend bent kwaad te doen (Jer. 12:23). Ten derde bent u ook onwillig. Als het aan u lag, kwam u nooit uit de macht van de duisternis. U bent daar zo tevreden, u leeft daar met zoveel plezier in. U hebt het daar zo naar uw zin, dat u uw hele leven niet uit die gevangenis

zou komen. U liet Mij maar begaan. U bent ook ongehoorzaam. U zegt: Wij willen niet luisteren naar U. Wij willen niet naar de Heere gaan. Laat Hij maar zeggen wat Hij wil. Ten slotte heeft het trekken zijn uitwerking. De Heere werd u te sterk en toen begon het licht te komen. U begon te walgen van uw vuile kleren en u kwam van die weg af naar Mij toe. U zei: Heere, U hebt mij overtuigd en ik ben overtuigd geworden. U bent mij te sterk geweest en hebt overwonnen (Jer. 20:7).

3.

Nu volgt ons derde stuk: Dankende de Vader, Die ons zo bekwaam gemaakt heeft, Die ons zo getrokken heeft. Als ze zien hoe God ze bekwaam gemaakt heeft, erkennen ze dat als een weldaad die het waard is om ervoor op hun knieën te vallen en te zeggen: Heere, bent U zo goed? Heere, hebt U naar mij omgezien? U was niets aan mij verplicht. Heere, U kon ook in mij verheerlijkt worden als ik naar de hel gewandeld was, als ik in de zonde verdergegaan en gestorven was. Heere, moest iemand als ik uit zoveel zonden getrokken worden? Wat is dat groot! Ik ben het niet waardig. Het is Uw

vrijmachtige genade. Dat zal ik onthouden en vertellen. Ik zal zeggen: Loof de Heere, mijn ziel, en vergeet geen van al Zijn weldaden, en in het bijzonder die niet, dat Hij u uit de duisternis geroepen heeft om Zijn deugden te verkondigen (Ps. 103:2; 1 Petr. 2:9). Heere, ik kom krachten en stemmen en tongen tekort om U te prijzen. God kwam en trok mij om mij een erfgenaam te maken. Hij maakt mij bekwaam om dichtbij Hem te zijn en heilig te leven. God zei: Ik maak u een erfgenaam van genade en heerlijkheid en Ik zal niet rusten voordat u dat erfdeel helemaal zult bezitten. Ik zal u doen volharden tot het einde toe. Ik heb u de goddelijke dingen leren kennen, leren liefhebben en met uw hart ernaar leren begeren. Daarom zult u niets liever hebben dan dat u dicht bij Mij kunt zijn. Hoe meer u van dat erfdeel krijgt, hoe liever.

Toepassing

Toehoorders, is elk woordje waardevol voor u en mij? Is dit zeldzame, dit noodzakelijke u ooit overkomen? Dit maakt u voortreffelijker dan uw naaste. Is dit met u gebeurd en met mij? Heeft God ons zo getrokken?

Luister nu goed, als u dit nooit meegemaakt

hebt. U zult zeggen: Waaraan kan ik dat duidelijk onderscheiden?

Allereerst, wie dit niet meegemaakt heeft, wie niet zo getrokken is, kunt u daaraan herkennen dat hij degenen die hem willen trekken nog als zijn vijanden beschouwt. Bent u geen vijanden van God, net als degenen die tegen die Elia's en Micha's zeiden: Gij beroerders, ik haat u? Zo spraken de Galaten tegen Paulus: U bent onze vijand geworden (Gal. 4:16). Als er een predikant is die een talent heeft om te trekken, dan is hij uw vijand. U wilt niet getrokken worden.

Wie nog met veel plezier zijn vroegere zonden ophaalt en vertelt waar hij die zonden begaan heeft, die heeft dit ook niet meegemaakt. Zij zouden wel wensen om opnieuw jong te mogen zijn, om die zonden nog eens te kunnen doen. Misschien zitten er hier ook wel velen die zulke dingen met vermaak vertellen en wilden dat ze zo nog weer leven konden.

U kunt zulke mensen er ook aan herkennen dat ze de zonden zelfs nalopen. Er is geen zondige gelegenheid, of ze willen er zijn. Ze trekken de zonden als het ware met dikke wagentouwen naar zich toe (Jes. 5:18). Als God zegt: Breek uw wereldse bestaan af, stop met die onnodige

pronkzucht, heb geen gemeenschap met de zonden; of als vader of moeder zeggen: Mijn kind, doe toch die zonden niet. Maar zij zeggen: Die gelegenheid mag ik niet voorbij laten gaan. Zulke mensen komen ook niet onder de middelen, waar ze geraakt en getrokken kunnen worden. Felix zei: Ach man, ik ben veel te bang geworden. Ga nu maar weg. Stop maar en als ik meer gelegenheid zal hebben, zal ik u bij mij roepen en nog weer eens naar u luisteren (Hand. 24:25). En als ze er eens zijn, willen ze dat de kerk maar zo snel mogelijk uitgaat. Ze komen er niet vaak; ze zijn veel te bang dat ze getrokken worden. Het is alsof het hen afschrikt. Zij zijn ook vijanden van hun geweten. Als dat zwijgt, dan beschouwen ze het als een vriend. Maar als het spreekt, kunnen ze dat niet verdragen. Het mag niet spreken, of het moet zijn om hen te verontschuldigen. Het moet niet op hun hart kloppen, hen niet bang of verschrikt maken.

Zo iemand is ook een vijand van de aanrakingen en overtuigingen van de Geest. Daar is hij ook een vijand van; dat kan hij niet verdragen. De zieke man bij het badwater lette goed op de beroering van het water. En die drieduizend

zielen op het Pinksterfeest riepen het uit na de beroering door de Geest! Maar dezen niet. Zij kunnen misschien eens zeggen met Agrippa: U beweegt mij bijna! Maar verder komen ze niet. Als u getrokken zou zijn, dan zou u God zeker wel eens gebeden hebben en met de kerk gezegd hebben: Bekeer ons, Heere, tot u, zo zullen wij bekeerd zijn (Klaagl. 5:21; Jer. 31:18). En: Trek mij, wij zullen U nalopen (Hoogl. 1:4). Dan zou u zeker tegen God wel eens gezegd hebben: Ach Heere, kom toch met Uw Geest, sla de banden en touwen van Uw Geest en van het Woord van de genade eens met kracht om mijn hart. Ruk mij uit deze tirannie, ruk mij toch uit de macht van de satan. Ik val u deemoedig te voet. U kent toch zulke mensen wel, die dat zo doen?

Wat zegt u nu? Hoe is het met u? Moet u nu zeggen: Ik heb al die kenmerken niet? Dan is het droevig met u gesteld. Dan bent u nog onder de macht van de duivel. Hoe droevig is dat! U moet alles doen wat hij zegt. Hij jaagt u naar de hel. Wil toch naar goede raad luisteren, want er zal niets droeviger zijn dan in de hel te moeten overdenken dat u onder de bediening van de genade was toen u op de wereld leefde, terwijl u voortdurend zulke waarschuwingen

kreeg. U kreeg er zoveel dat u het niet meer kon verbergen. U wilde wel veranderen, u nam het u voor en u deed beloften. Die had u ook moeten uitvoeren, maar dat deed u niet. U liet het vonkje uitdoven. O God, zult u dan moeten zeggen. Ik was misschien in de hemel gekomen als ik die zoete beroeringen had opgevolgd! Weet u wanneer u die niet opvolgt? Als u overtuigd wordt en dat niet weten wil. Als u het gaat verbergen; dan dooft u het vonkje uit door zonde of zorgeloosheid of door naar een verkeerde godsdienst over te stappen. U wilt dan liever een godsdienst zoeken die buiten het Woord is, dan dat u zich wil laten trekken. Denk er toch goed over: u zou misschien naar mensen gaan die van een verkeerde godsdienst zijn om uw benauwdheid weg te nemen. Maar in de hel zult u zeggen: Was ik maar naar die predikanten en naar die vromen gegaan toen er ontroering in mij kwam. Dan zou die misschien gebleven zijn!

U zult zeggen: bij wie is het dan wel gebeurd? Wie zijn er getrokken uit de macht van de duisternis? Dat zijn mensen die de noodzaak ervan inzien. We hoeven er geen moeite voor te doen om zulke mensen te bewijzen dat ze

bekeerd moeten zijn. Zij zeggen: Ik moet bekeerd en getrokken worden. Ik ben onder de macht van de duivel. Zij vinden het geen last om over dat woord en die zaak van dat trekken te horen. Ze willen geen onbekende woorden over de wedergeboorte horen.

Wij hoeven ook geen moeite te doen om te bewijzen dat iemand die getrokken is, gelukkig is. Zo iemand zegt: Die mensen zijn gelukkiger dan ik of wie dan ook. O, dat ook ik zou mogen weten of dat ooit met mij zou gebeuren. Dat zou ik zo gelukkig vinden!

Zij zijn het ook moe om te zondigen. Daarom zouden ze wel uit de wereld willen gaan, omdat ze de zonde zo moe zijn. Als ze maar wisten dat ze dan eeuwig volmaakt heilig zouden zijn. Wat heb ik gedurende dertig of veertig jaar eigenlijk gedaan? Ik ben de zonde zo moe. Ik schaam me daarvoor en walg ervan. Het doet mij nu zoveel pijn dat ik zolang gezondigd heb.

Ze zeggen ook: Heere, ik kies ervoor om U te dienen. Wat er ook aan vast zit, ik kies ervoor met alles wat erbij hoort; alles wat er bij Uw dienst hoort. Laat ervan komen wat er komt, ik kies er met mijn hele hart voor. Het is niet onder dwang, het stuit me niet tegen de borst, ik doe het

met een geheel vrij geweten.

Zo iemand is ook heel teer ten aanzien van de zonden. Wat geven de overgebleven verdorvenheden hun veel werk. Waar moeten ze toch allemaal voor waken. Zij letten goed op, ze waken en bidden, opdat ze niet in verzoeking komen, volgens de raad van Jezus (Matt. 26:41). Zij doen er ook moeite voor om anderen te trekken, om hun man of hun vrouw te trekken.

De ouders doen dat om hun kinderen te trekken, de werkgevers om hun werknemers te trekken, vrienden en bekenden om elkaar te trekken. Ze doen er moeite voor, om ze mee te trekken. Ze hebben medelijden met hen. Dan ziet u daar een vader of een moeder schreien bij hun kind en u hoort hen zeggen: O, mijn kind, kon ik je toch bekeren, dat je er ook voor koos om bekeerd te worden en God te dienen. Ze nemen ze dan ook mee in hun gebed in hun binnenkamer.

Ze zeggen ook wel: Heere, ik zou elke dag die trekking wel moeten voelen. Trek toch maar, hoe harder hoe liever, bij elke gelegenheid. Ik wil niet graag bedrogen zijn. U bent mijn Getuige.

Wat denkt U? Bent u één van hen? Moet u dan ook niet zeggen: Dankende de Vader? Eigenlijk

hebben we geen tong en geen kracht om het te zeggen, maar we moeten het uitroepen: Ik dank U, God de Vader; ik dank U, God de Zoon; ik dank U, God de Heilige Geest! Wat hebt U toch gedaan, dat U mij getrokken hebt? Ze danken ook het middel dat God gebruikt heeft om hen te trekken. Paulus zei: Galaten, u zou uw ogen wel voor mij hebben willen uitgraven (Gal. 4:15). Als de Heere u nu zo bekwaam gemaakt heeft, mag u Gods beloften en al de goederen van het genadeverbond op u toepassen. Zij hebben gedurende heel hun leven God tot hun deel en dan hebben ze ook nog een heerlijke verwachting na de tijd. Paulus zegt: Van de zonde vrijgemaakt zijnde en voor God dienstbaar gemaakt, hebt u uw vrucht tot heiligmaking en het einde, het eeuwige leven (Rom. 6:22).

Misschien zal een verlegen ziel nu zeggen: Maar ik ben niet getrokken. Waarom denkt u dat? Omdat ik niet verbrijzeld genoeg ben en nog niet bedroefd genoeg. Misschien zullen wij daar in de toepassing van de volgende tekstwoorden op terugkomen. Dat zou nu te lang worden. Laten we maar de Heere aanhangen, totdat Hij ons na de genade de heerlijkheid zal doen beërven.

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave

STICHTING "SMYTEGELT-FONDS"

Voorzitter
Ds. J.A. Kloosterman, Lunteren

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
"Smytegeltfonds", Putten

Abonnement: € 14,- per jaar (10 ex.)

Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl

www.reveilserie.nl

